

VISUL UNEI NOPTI DE VARĂ de Shakespeare • Teatrul de Comedie • Data premierii: 12 octombrie 1990 • Traducere de sinteză și adaptare de Alexandru Darie (s-au folosit traduceri de: Al. Pop, Dan Grigorescu, Șt. O. Iosif, George Topîrceanu, cit și rezolvări originale (Alexandru Darie) • Regia: Alexandru Darie • Decorul: Puiu Antemir • Costumele: Maria Miu • Muzica: Mihai Vîrtosu • Distribuția: Șerban Ionescu (Theseu, Oberon, Peter Quince), Florin Anton (Demetrius), Marlan Rălea (Lysander), Gabriela Popescu (Hippolita, Titania), Magda Catone (Helena), Aurora Leonte (Hermia), Petre Nicolae (Puck), Șerban Celea (Bottom, Pyramus, Egeu), Dumitru Chesă (Snug, Leul), Candid Stolca (Starveling, Clar de lună), Gheorghe Dănilă (Snout, Zidul), Mihai Biserleanu (Flute, Thisbe).

Prima impresie pe care ți-o lasă spectacolul lui Alexandru Darie de la Comedie cu **Visul unei nopți de vară** este a unui joc cu... mai multe strategii. O carte faimoasă, de acum câțiva ani, a lui Florin Manolescu despre Caragiale, se subintitulează **Jocuri cu mai multe strategii**. Shakespeare și Caragiale au permis oamenilor de teatru nu numai de la noi lecturi etajate ale sensurilor, evaluări multiple de context socio-politic și cultural ale operelor respective, dar și o **libertate de pasaj** prin care era definită sau măcar schițată o atitudine umană a creatorului de spectacol.

Visul unei nopți de vară este o istorie a coexistenței mai multor jocuri ale dragostei și întâmplării. Motivele care generează aceste jocuri sînt pe cît de străvechi pe atît de prezente, în viața de zi cu zi: voința unui bătrîn părinte (Egeu) de a nu-și da fata (Hermia) celui pe care ea îl iubește (Lysander), ci unuia urît de ea dar avantajos ca partidă socială (Demetrius), acesta din urmă fiind asiduu și amoros urmărit de Helena. Theseu și Hippolita, per-

sonaje princiare, urmează, curînd, să se însoțească și nu pot fi nepăsători la faptul că dragostea nu-și găsește... locul unde trebuie. Dar, pe deasupra acestor nezdarnice chinuri ale dragostei, coborîtorii din zei Oberon, magicianul, și Titania vor avea, la rîndu-le, de traversat o experiență erotică născută de jocurile pămîntenilor.

Dar, în **Visul unei nopți de vară**, e vorba și de pregătirea unei piese de teatru în vederea serbărilor de la Curte pentru nunta Hyppolitei și a lui Theseu. Personajele acestei piese sînt Pyramus și Thisbe, înamorați tare dar împiedicați să-și împlinească amorul. Pregătirea spectacolului de către o trupă de meseriași traversează jocurile amoroase ale cuplurilor descrise, nu ca un fir roșu, ci ca unul albastru, culoare a elixirelor medievale pentru remediat defecțiuni erotice. Oricum, nu culoarea are importanță ci creșterea tensiunii în aceste jocuri și a stării de așteptare a parcurgerii obstacolelor. Căci agentul spiriduș al erorii este Puck, lansat cu veselie de către Oberon spre a face astfel ca toată lumea să fie mulțumită.

Spectacolul de la Comedie trasează atent coordonatele acestor jocuri. Le face lesne recognoscibile. Actorii, unii dintre ei, interpretează mai multe roluri. Trecerile prin scenă permit publicului să observe schimbările de identitate. Un accesoriu de costum, un gest fix, un semnal sonor sînt elemente ajutătoare în acest sens, ele țin de o convenție creatoare a teatralității dar și de gîndirea regizorală care fundamentează ideea spectacolului. Alexandru Darie pune în joc aici un sistem de interpretare a comediei shakespeareiene care parcurge cîteva trepte ale ideii sale că visul poate fi tradus în termeni concreți ai jocurilor cu mai multe strategii. Una dintre acestea, sugerată de finalul spectacolului, trădează motivația "spectacolului" din spectacol: actorii-"actori" se retrag în spatele scenei în timp ce de sus coboară un șir de păpuși de dimensiuni relativ obișnuite.

Sugestia ar fi a delimitării față de jocul unde au fost folosiți ca "actori". Sau, cu vorbele unui personaj al lui Ionescu, ei par să opteze pentru politica de "detașare ca sistem"!

O altă strategie, evocată de spațiul scenic gîndit cu aplicație inedită de către Puiu Antemir (decorul) și Maria Miu (costumele), se referă la caracterul similitudinii al jocului din spectacol. Dar și la elemente ale comicului, parodice, aduse din arta actorului de *commedia dell'arte*. Pînza de culoare închisă din spate, un fel de cort neridicat încă, pe fundalul zecilor de stele aprinse cînd și cînd, mișcarea în scenă a actorilor care desenează volute, arabescuri, o coregrafie, deci, reflectînd nivelurile jocurilor (cuplul princiar, cele două perechi bezmetice de îndrăgostiți, cuplul mitologic, grupul meseriașilor-actori), toate indică și un joc al regizorului. La o a doua vedere, însă, se observă că unele dintre punctele de contact ale acestor strategii sînt încă laxe, o anume difuzie a ideii regizorale creînd imagini scenice destul de neutre. Faptul este mai sesizabil uneori după pauză, cînd așteptarea dezlegării jocurilor este contrariată de cîteva momente mai debile ca vibrație ludică.

Spectacolul lui Alexandru Darie oferă unui grup de actori mai tineri ai Teatrului de Comedie ocazia de a ieși la rampa propriului talent. Triplul rol al lui Șerban Ionescu (Theseu, Oberon, Peter Quince), de pildă, îi relevă actorului soliditatea valorică a construcției personajelor, acroșajul substanțial și puterea de fascinație, de dinamizare a scenei. Actorul a convertit de mult ceea ce părea să fie un dezavantaj - o statură ieșită din comun - într-un "instrument" artistic. Șerban Ionescu are aici, ca în multe roluri dificile în care l-am văzut, acea energie sublimată în actul de creație scenică prin care se definește un tip de actor veritabil.

Un alt tip de vitalitate a comicului îl reprezintă de mai mulți ani Marian Rălea, interpretul lui Lysander aici. Actorul și-a constituit în timp o personalitate

→ inconfundabilă, obturată cînd și cînd de o manierizare a unor posturi scenice. Are farmec, un farmec indicibil pe care îl evocă adesea marii comedianți. Mai puțin debordant ca joc, definindu-și o modalitate interpretativă lucrată sigur și fără complicații inutile, este interpretul lui Demetrius, Florin Anton. Mi-ar plăcea să-l văd odată pe actor într-o postură scenică mai lesne congruentă cu tipul său special de joc, de implozie mai degrabă decît de explozie.

Seducătoare sînt actrițele care apar în acest spectacol! Tipologia comică-dramatică a fiecăreia este atît de clar definită, iar priza la rol atît de firească încît personajele lor se rețin imediat. Gabriela Popescu (Hyppolita, Titania) are o vervă fără de care vocația indiscutabilă de actriță comică ar fi literă stearpă. Magda Catone (Helena) dezvăluie un joc mixînd farmecul cu umorul dar și cu o ironie greu de prins în cîteva cuvinte. Costumația actriței sporește agreabil hazul indiscutabil al aparițiilor sale. Aurora Leonte (Hermia) joacă o naivitate dar și o încrîncenare care îi stabilesc profil aparte în spectacol. Cît de înșelătoare, în joc, pot fi acestea, numai personalitatea actriței o explică, printr-o modernitate firească și sigură.

Surprinzător este Petre Nicolae în Puck. Spiridușul fanteziilor shakespeareane își compune o fizionomie, o modulație a vocii de excepție. Talentul actorului mustește în jocul său, chiar cînd nu are replică, astfel încît, față de "un" Puck văzut de curînd la Dublin, impresia e de partidă cîștigată lejer. Tripla ipostază a lui Șerban Celea (Bottom, Pyramus, Egeu) e o dificultate învinsă de un actor sigur pe sine, evident mai sesizabil în Bottom. Ceilalți componenți ai trupei de meseriași-actori în piesă delimitează, fără confuzii, siluetele propriilor personaje. Dumitru Chesa (Snug, Leul) dă comicalului o notă apăsător convențională, Candid Stoica (Starveling, Clar de lună) una naiv-sentimentală, Mihai Bisericanu (Thsbe, Flute) o alta parodică iar Gheorghe Dănilă (Snout, Zidul) una de improvizație hazoasă.

MARIAN POPESCU

